

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia regionalna świata	
Nazwa w j. ang.	World regional geography	
Koordynator	Prof. UP dr hab. Sławomir Kurek	Zespół dydaktyczny
		Prof. UP dr hab. Sławomir Kurek Dr Mirosław Wójtowicz Mgr Agnieszka Gil
Punkcja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student jest w stanie scharakteryzować zróżnicowanie głównych regionów świata w zakresie środowiska przyrodniczego, zjawisk i procesów ludnościowych oraz zagadnień politycznych i gospodarczych. Potrafi zidentyfikować i zinterpretować zależności pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska geograficznego na przykładzie wybranych regionów świata.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza o budowie geologicznej Ziemi, ukształtowaniu powierzchni, procesach i zjawiskach gospodarczych i ludnościowych.
Umiejętności	Interpretacja podstawowych wskaźników demograficznych, społecznych oraz ekonomicznych.
Kursy	geomorfologia, geologia, geografia ekonomiczna, geografia społeczna

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Rozpoznaje na mapie obiekty fizycznogeograficzne, polityczne, główne węzły sieci osadniczej oraz rozmieszczenie głównych złóż surowców mineralnych i upraw rolnych w głównych regionach świata	K_WG5, K_WG6
	W02 Charakteryzuje środowisko przyrodnicze, wybrane zjawiska i procesy ludnościowe oraz zagadnień polityczno- gospodarczych w głównych regionach świata.	K_WG7, K_WG8, K_WG9

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Interpretuje zależności pomiędzy różnymi elementami środowiska geograficznego w obrębie poszczególnych kontynentów.	K_UW1, K_UW2
	U02 Analizuje przestrzenne zróżnicowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na podstawie mapy i źródeł statystycznych w obrębie poszczególnych kontynentów oraz określa czynniki i konsekwencje tego zróżnicowania.	K_UW03, K_UW05, K_UW07, K_UW08
	U03 Opracowuje i prezentuje wybrane problemy społeczno-gospodarcze głównych regionów świata z uwzględnieniem warunków środowiska przyrodniczego.	K_UO01, K_UO02

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Uzupełnia i doskonali wiedzę i umiejętności w zakresie identyfikowania i analizowania wybranych problemów regionalnych świata.	K_K04
	K02 Prezentuje postawę szacunku w stosunku do odmiennych kultur w różnych regionach świata	K_KR02

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			30								
	Egzamin											

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń, na których student musi wykonać kilka projektów indywidualnych będących podstawą uzyskania zaliczenia.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X				X	
W02						X		X				X	
U01						X		X				X	
U02						X		X				X	
U03						X		X				X	
K01								X					
K02								X					

Kryteria oceny	Zaliczenie uzyskuje student, który złożył poprawnie wykonane projekty indywidualne i był obecny na wszystkich ćwiczeniach (a w przypadku nieobecności zaliczył materiał z ćwiczenia, które opuścił). Przedmiot zdaje student, który uzyskał pozytywną ocenę z egzaminu pisemnego (przynajmniej 51% poprawnych odpowiedzi).
----------------	--

Uwagi	-
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład:

1. Położenie, podział polityczny i zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Europy. Wpływ środowiska przyrodniczego Europy na procesy społeczno-gospodarcze.
2. Wybrane problemy społeczno-demograficzne Europy (spadek dzietności, proces starzenia się ludności, depopulacja, kierunki i natężenie migracji, struktura językowa, wyznaniowa, struktura etniczna i współczesne konflikty, struktura zatrudnienia ludności).
3. Zróżnicowanie produkcji rolniczej, wydobywania surowców mineralnych, rozwoju energetyki, produkcji przemysłowej oraz wybranych usług (transport) w ujęciu krajów europejskich.
4. Położenie i podział polityczny Azji. Wybrane aspekty środowiska przyrodniczego Azji. Przykłady relacji

człowiek-środowisko i związane z tym zagrożenia.

5. Zróżnicowanie społeczno-demograficzne Azji. Typy gospodarki Azji (kraje naftowe, Japonia i tygrysy azjatyckie, Chiny i Indie, kraje WNP, kraje słabo rozwinięte).
6. Położenie i podział polityczny Afryki. Dominanty środowiska przyrodniczego.
7. Wybrane problemy społeczno-demograficzne i ekonomiczne Afryki na tle środowiska przyrodniczego i uwarunkowań historycznych.
8. Położenie, zróżnicowanie środowiska przyrodniczego, historia zaludniania i kolonizacji oraz podział polityczny Ameryki Anglosaskiej.
9. Rozwój demograficzny, procesy urbanizacji oraz regionalne zróżnicowanie rozwoju społeczno-ekonomicznego w Ameryce Anglosaskiej.
10. Regionalne zróżnicowanie rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych i Kanady (rolnictwo, surowce mineralne, energetyka, przemysł przetwórczy, usługi).
11. Zróżnicowanie społeczno-gospodarcze Ameryki Środkowej.
12. Historia kolonizacji i współczesne problemy społeczno-ekonomiczne państw Ameryki Łacińskiej.
13. Rozwój gospodarczy głównych państw Ameryki Południowej (rolnictwo, surowce mineralne, energetyka, przemysł przetwórczy, usługi).
14. Położenie, zróżnicowanie środowiska przyrodniczego, historia zaludniania i kolonizacji oraz podział polityczny Australii i Oceanii.
15. Regionalne zróżnicowanie rozwoju gospodarczego Australii i wybranych państw Oceanii (rolnictwo, surowce mineralne, energetyka, przemysł przetwórczy, usługi).

Ćwiczenia:

1. Poznanie mapy fizycznej, gospodarczej i politycznej Europy, Azji i Afryki: obiekty fizyczno-geograficzne, główne regiony fizyczno-geograficzne, podział polityczny, sieć miejska, surowce mineralne, uprawy rolne, główne okręgi i ośrodki przemysłowe.
2. Regionalne zróżnicowanie procesów demograficznych w Europie, Azji i Afryce (rozmieszczenie ludności, dynamika rozwoju ludności, ruch naturalny, migracje, procesy starzenia się)
3. Regionalne zróżnicowanie społeczne Europy, Azji i Afryki (struktury społeczno-zawodowe, struktura narodowościowa i językowa). Wskaźnik rozwoju społecznego HDI. Poziom ubóstwa w krajach słabo rozwiniętych.
4. Regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej w Europie, Azji i Afryce. Regionalne rozmieszczenie upraw wybranych roślin. Problemy głodu i niedożywienia w krajach słabo rozwiniętych.
5. Regionalne rozmieszczenie złóż wybranych surowców mineralnych ze szczególnym uwzględnieniem surowców energetycznych w Europie, Afryce i Azji. Wielkość wydobycia oraz konsumpcji surowców energetycznych oraz główne kierunki importu.
6. Regionalne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego Europy, Afryki i Azji (poziom PKB, wybrane wskaźniki ekonomiczne).
7. Regionalne zróżnicowanie poziomu wybranych usług w Europie, Azji i Afryce (transport, ruch turystyczny).
8. Poznanie mapy fizycznej, gospodarczej i politycznej Ameryk: obiekty fizyczno-geograficzne, główne regiony fizyczno-geograficzne, podział polityczny, sieć miejska.
9. Regionalne zróżnicowanie procesów demograficznych w państwach Nowego Świata (rozmieszczenie ludności, dynamika rozwoju ludności, ruch naturalny, migracje, procesy starzenia się).
10. Regionalne zróżnicowanie społeczne państw Ameryki Północnej i Południowej (struktury społeczno-zawodowe, struktura etniczna, narodowościowa i językowa).
11. Regionalne rozmieszczenie złóż wybranych surowców mineralnych ze szczególnym uwzględnieniem surowców energetycznych w państwach Ameryki Północnej i Południowej.
12. Poznanie mapy fizycznej, gospodarczej i politycznej Australii i Oceanii: obiekty fizyczno-geograficzne, główne regiony fizyczno-geograficzne, podział polityczny, sieć miejska.
13. Regionalne rozmieszczenie złóż wybranych surowców mineralnych w Australii, wielkość i wydobycia i znaczenie w światowej gospodarce surowcowej.
14. Regionalne zróżnicowanie procesów demograficznych w Australii (historia zasiedlania, rozmieszczenie

ludności, dynamika rozwoju ludności, ruch naturalny, migracje, procesy starzenia się).

15. Znaczenie turystyki międzynarodowej w gospodarkach państw Nowego Świata.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Natural environment, population density, crude rate of total population change, dependency ratio, non-nationals, gross domestic product, agricultural area, regional development, Latin America, Caribbean, „Sunbelt”, „rust belt”, import substitution industrialization – ISI, dependency theory, mestizo, Central American Free Trade Association, Mercosur, North American Free Trade Agreement – NAFTA, Melanesia, Micronesia, Polynesia

Wykaz literatury podstawowej

Janiszewska, A., Klima, E., 2009, Zarys geografii społeczno-ekonomicznej Australii, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
Majer A., 1999, Roz. 2: Urbanizacja Ameryki, [w:] A. Majer, Miasta Ameryki kryzys i polityka odnowy, Studia KPZK PAN, T. 107, Warszawa, 45–75.
Makowski J. (red.), 2006, Geografia regionalna świata, PWN, Warszawa.
Mydel R., Groch J. (red.), 1998-2001, Przewodnik Atlas Świata, t. 1-6, FOGRA, Kraków.
Słodczyk J., 2008, Przeobrażenia przestrzennej struktury miast w Ameryce Łacińskiej, [w:] J. Słodczyk, M. Śmigielka (red.) Współczesne kierunki i wymiary procesów urbanizacji, Wyd. Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 127-140.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Ashford L. S., Africa's youthful population: Risk or opportunity?, Population Reference Bureau, <http://www.prb.org/pdf07/africayouth.pdf>
2. FAOSTAT, www.fao.org
3. Kurek S., Lange M., 2012, Urbanisation and changes in fertility pattern in Poland and in the selected countries of Western and Southern Europe, Bulletin of Geography, Socio-economic Series, vol. 17, 77-85, DOI 10.2478/v10089-012-0008-2
4. Kurek S., 2010, Przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej w świetle wybranych mierników [w:] Z. Ziolo, T. Rachwał (red.), Procesy przemian przemysłu i usług w wybranych krajach, Prace Komisji Geografii Przemysłu PTG nr 16, s. 87-104.
5. Kurek S., 2008, Zróżnicowanie poziomu dzietności w Europie w świetle teorii drugiego przejścia demograficznego [w:] Ilnicki D., Janc K. (red.), Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych „Europa bez granic – nowe wyzwania”, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 241-250.
6. Kurek S., 2002, Przestrzenne zróżnicowanie zaludnienia i wybranych struktur ludnościowych Indii w świetle wstępnych wyników spisu powszechnego z 2001 r. [w:] Z. Górka, A. Jelonek (red.), Geograficzne uwarunkowania rozwoju Małopolski, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków, s.375-384.
7. Makowski J. (red.), 2004, Geografia fizyczna świata, PWN Warszawa.
8. Pietuszyński A., Strzała K., 2019. Migracje ludności we współczesnej Europie, [w:] Oblicza dobrobytu: wybrane zagadnienia / Strzała Krystyna (red.), vol. 4, 2019, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 109-128.
- 9.. Statistical Review of World Energy, www.bp.com/statisticalreview
- 10.. Swadźba S., 2016. Wzrost gospodarczy krajów Azji Południowo-Wschodniej i Unii Europejskiej. Analiza porównawcza. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu vol. 449, s. 536-546. DOI: 10.15611/pn.2016.449.47,
11. Winidowa J., 2004, Uwagi na temat migracji międzypaństwowych w wybranych krajach Azji, Afryka, Azja, Ameryka Łacińska, t. 81, s. 31-40, <http://www.wgsr.uw.edu.pl/pub/uploads/aaa04/17winidowa.pdf>
12. World Population Data Sheet, www.prb.org
13. World Mineral Production, www.bgs.ac.uk
14. Wójtowicz M., 2011, Proces urbanizacji a przekształcenia brazylijskich obszarów metropolitalnych na przełomie XX i XXI w., [w:] M. Soja, A. Zborowski (red.), Człowiek w przestrzeni zurbanizowanej, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, s. 175-189.
15. Wójtowicz M., 2013, Kształtowanie przemysłu samochodowego Argentyny w dobie globalizacji, [w:]

Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego, 21, s. 268-293.

16. Wójtowicz M., 2008, *Rozwój przemysłu samochodowego w Brazylii w latach 1957-2005*, [w:] *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, 10, s. 140-153.

17. Wójtowicz, M., Dembicz, K., 2016, *Regionalne zróżnicowanie poziomu starości i dynamiki procesu starzenia się ludności Kuby w kontekście przemian społeczno-gospodarczych*, [w:] *Prace Geograficzne*, nr. 147, 169–196.

18. Walford N., Kurek S. 2016. *Outworking of the second demographic transition : national trends and regional patterns of fertility change in Poland, England and Wales 2002-2012*. *Population, Space and Place*, Volume 22, Issue 6, August 2016, Pages: 508–525, Article first published online: 21 May 2015, DOI: 10.1002/psp.1936.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4